

Др Срђан Лалић

РАЧУНОВОДСТВО ФАКТОРИНГА

Брчко, 2016.

ПРЕДГОВОР

У новије вријеме све је већи значај нових финансијских производа као облика финансирања компанија. То су: лизинг, факторинг, форфетинг и франшизинг. Предмет истраживања у овој књизи су само факторинг и форфетинг као инструменти финансирања савремених компанија, посебно у земљама развијене тржишне привреде, а у новије вријеме све више и у земљама у транзицији, са очекиваним трендом раста у будућности. У контексту тога у фокусу су специфичности рачуноводства факторинга и форфетинга као вида краткорочног финансирања савремених компанија.

Значајна пажња је посвећена с обзиром на могући ризик (не)наплате рачуноводственим проблемима мјерења, приказивања, као и анализи потенцијалних клијентових потраживања као предмета купопродаје – факторинга. Исто тако, имајући у виду битну карактеристику савременог пословног окружења – ризик и неизвјесност, обрађена је у оној мјери колико је то потребно и проблематика управљања ризиком посматрано из угла фактора и клијента као главних учесника у факторинг пословима. У склопу управљања потраживањима и ризицима, посебно концентрационим ризицима, у кратким цртама указано је и на рачуноводствени третман клијентових проблематичних дугова, као и на значај и специфичности ревизије потраживања.

Као посебно значајно питање обрађено је и специфичности финансијског извештавања факторинг компанија. На примјеру конкретне факторинг компаније илустровани су специфичности структуре биланса стања, биланса успјеха и извјештаја о новчаним токовима. Развијен је посебан систем рачуно анализе прилагођен самој природи пословања факторинг компанија.

У склопу третиране проблематике – рачуноводство факторинга, у извесној мјери обрађен је и правни аспект факторинга. Исто тако, и порески третман факторинга.

На тај начин је по нашем мишљењу релативно цјеловито обрађен рачуноводствени концепт факторинга.

У циљу што једноставнијег приказивања и схватања ове веома сложене и актуелне проблематике (посебно у земљама у транзицији) излагања су у великој мјери илустрована са оригиналним емпиријским подацима из земаља развијене тржишне привреде у којима факторинг има дугу историју, као и одговарајућим шемама механизма његовог функционисања. То, као и сама илустрација модела обрачуна факторинга кроз оригиналне практичне примјере (који су у највећој мјери преузети са Интернета из различитих извора), свакако треба да допринесе што

више унапређењу квалитета ове књиге и, посебно, њене практичне употребене вриједности.

Књига конципирана на приказани начин у погледу садржине и начина обраде третираних проблема намјењена је свима онима који се на било који начин, теоријски или практично, интересују за шире упознавање, а посебно са рачуноводственим концептом факторинга. То се посебно односи на практичаре с обзиром на будућност факторинга у свијету, укључујући и нашу земљу.

Колико је познато, у страниј рачуноводственој литератури врло је мало цјеловитих радова посвећених факторингу. У нашој рачуноводственој литератури проблематика факторинга само је дјелимично обрађивана кроз кратке научно стручне расправе у релевантним часописима. Ту празнину треба донекле да попуни ова књига која је за сада, према нашем увиђају најцјеловитија у погледу комплексне посвећености бројним релевантним проблемима из рачуноводства факторинга. У свијетлу тога треба је научно- стручно и вриједновати, као скромни покушај да се што дубље теоријски, методолошки и практично истражи дата проблематика, имајући у виду очекивани све већи значај факторинга као облика финансирања компанија у будућности. Она ће испунити свој циљ ако пружа солидну теоријску, методолошку и емпиријску грађу за даља истраживања, како теоријски, тако и практично, ове веома сложене проблематике рачуноводства факторинга, укључујући и форфетинг као и залагање потраживања.

У Брчком,
10. април 2016.

АУТОР

Садржај

1. ПОЈАМ И ЗНАЧАЈ ФАКТОРИНГА.....	7
2. ОСИГУРАЊЕ ЗАЈМОВА.....	15
3. ПРОДАЈА ПОТРАЖИВАЊА.....	18
3.1. Prodaja potraživanja bez regresa.....	19
3.2. Продаја потраживања са регресом	21
3.3. Управљање потраживањима	23
4. ОСИГУРАЊЕ ЗАЈМОВА VERSUS ПРОДАЈА	26
5. ПРОДАЈА НА КРЕДИТНЕ КАРТИЦЕ КАО СПЕЦИФИЧАН ОБЛИК ФАКТОРИНГА	33
6. ЕСКОНТ.....	36
7. АЛТЕРНАТИВНО ФИНАНСИРАЊЕ МЕЂУНАРОДНЕ ТРГОВИНЕ	41
7.1. Банкарски акцепти	42
7.2. Трговински акцепти	43
7.3. Факторинг	43
7.4. Секјуритизација.....	53
7.5. Банкарске кредитне линије покривене са осигураним	55
извозним кредитима.....	55
7.6. Комерцијални папири	56
8. ФОРФЕТИРАЊЕ	59
9. АНАЛИЗА ПОТЕНЦИЈАЛНИХ ФАКТОРИНГ ПОТРАЖИВАЊА 64	
9.1. Презентација потраживања	64
9.2. Методе утврђивања ненаплативих потраживања	65
9.2.1. Приступ проценат од продаје (биланс успеха).....	67
9.2.2. Приступ проценат од потраживања (биланс стања)	68
9.2.3. Наплата отписаног потраживања.....	74
9.3. Продајни повраћаји и одбици	74
9.4. Анализа ликвидности потраживања.....	77

9.5. Нека питања ревизије потраживања.....	80
9.6. Буџет новчаног прилива	91
9.7. Кредитна политика.....	92
9.7.1. Услови продаје	94
9.7.2. Оптимална кредитна политика	100
9.7.3. Кредитна анализа	103
9.7.4. Политика наплате.....	104
9.7.5. Управљање новцем и нето обртним капиталом.....	106
9.7.6. Осигурани зајмови за залихе.....	109
9.8. Ланац вриједности купца.....	109
10. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ ФАКТОРИНГ КОМПАНИЈА	
116	
10.1. Биланс успјеха	116
10.2. Биланс стања.....	117
10.3. Извјештај о новчаним токовима	118
10.4. Анализа финансијских извјештаја.....	121
10.5. Извјештај о ризицима.....	121
10.6. Рачуноводствени третман факторинга у Србији.....	124
11. ПОРЕСКИ ТРЕТМАН ФАКТОРИНГА	128
11.1. Порески третман факторинга у Европској унији	128
11.2. Порески третман факторинга у Србији.....	129
11.3. Илустрација обрачуна факторинг пореза.....	131
12. РАЧУНОВОДСТВО ПРОБЛЕМАТИЧНИХ ДУГОВА	135
12.1. Проблеми рачуноводства у вези са лошим дуговима.....	135
12.2. Погоршање зајма	137
12.3. Реструктурирање лоших дугова.....	141
12.3.1. Поравнање дуга	141
12.3.2. Модификовање услова.....	143
13. АНАЛИЗА КЛИЈЕНТОВОГ РИЗИКА.....	152
13.1. Кредитна анализа	152
13.1.1. Врсте кредитног ризика.....	152

13.1.1.1. Ризик неизвршења.....	153
13.1.1.2. Ризик кредитног распона.....	154
13.1.1.3. Ризик кредитног слабљења.....	155
13.2. Фактори који су укључени у корпоративној кредитној анализи	156
13.2.1. Анализа емитентовог карактера.....	157
13.2.2. Анализа капацитета плаћања	157
13.2.2.1. Фактори капацитета плаћања.....	157
13.2.2.2. Модели предвиђања банкрота.....	159
13.2.3. Анализа колатерала.....	161
13.2.4. Анализа споразума	162
13.3. Фундаментална анализа ризика	164
13.3.1. Мјерење ризика	164
13.3.2. Модел утврђивања цијене активе	166
13.3.3. Модели фактора.....	169
13.4. Управљање ризицима	172
13.5. Ревизорски ризик.....	174
ЛИТЕРАТУРА.....	193